

Szellemi Tulajdon
Nemzeti Hivatala

A Frecskay János Szakkönyvtár stratégiai terve 2013-2018

Helyzetkép

A Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala (továbbiakban: hivatal) a szellemi tulajdon védelméért felelős kormányhivatalként – többek között – iparjogvédelmi hatósági vizsgálatokat és eljárásokat folytat le, ellátja a szerzői és a szerzői joghoz kapcsolódó jogokkal összefüggő feladatokat, állami dokumentációs és információs tevékenységet folytat, valamint részt vesz a jogszabályok előkészítésében. A Frecskay János Szakkönyvtár (továbbiakban: szakkönyvtár) a hivatal szervezeti kereteiben, nem önálló szervezeti egységként működik.

A szakkönyvtár rendeltetése és feladatai összetettek: a szellemitulajdon-védelem területén egyedülálló gyűjteménye segítségével nyilvános könyvtári szolgáltatásokat biztosít, ezen túlmenően a hivatal hatósági tevékenységéhez kapcsolódó szolgáltatásokat nyújt, valamint gyűjti, feldolgozza, rendszerezi és megőrzi a nemzeti és nemzetközi iparjogvédelmi dokumentumokat, különös tekintettel a magyar szabadalmi és használatiminta-oltalmi dokumentumokra.

A szakkönyvtár – integrált könyvtári rendszere segítségével – folyamatosan fejleszti, feltárja, megőrzi, gondozza és rendelkezésre bocsátja gyűjteményét. Szellemitulajdon-védelmi tárgyú dokumentumait – beleértve a magyar és külföldi iparjogvédelmi és szerzői jogi tárgyú időszaki kiadványokat is – speciális szempontok szerint dolgozza fel, így a könyvtár online olvasói katalógusában nemcsak a bibliográfiai adatok tekintetében, hanem a tárgyszavak és a folyamatosan aktualizált, szellemitulajdon-védelmi tárgyú szakcikk osztályozására alkalmas osztályjelzetek szintjén is jól behatárolható irodalomkutatás végezhető.

A szakkönyvtár nemcsak külföldi szakkönyvtárakkal és információs intézményekkel tart szoros kapcsolatot, hanem a hivatallal együttműködő hazai felsőoktatási intézmények könyvtáraival, oktatóival és kutatóival is.

A könyvtárra vonatkozó alapinformációk, valamint az online katalógus az interneten, a hivatal honlapján, de külön oldalon jelennek meg.

SWOT elemzés

Erősségek <ul style="list-style-type: none">– Rugalmas, innovatív szervezet– Versenyképes tudás, szakképzett, nyelvtudással rendelkező munkatársak– Szakmai elhivatottság– Egyedülálló állomány– Teljes körű feldolgozottság– PATLIB hálózat (központi szerep)– Felhasználó-orientáltság	Gyengeségek <ul style="list-style-type: none">– Szűkös emberi erőforrás kapacitás– Tapasztalati bevésődés– A következetes visszacsatolás elégtelen mértéke– Az informatikai infrastruktúra elavulása– A raktári kapacitás szűkössége– A marketing szemlélet hiánya
Lehetőségek <ul style="list-style-type: none">– Nyilvános könyvtári szolgáltatások– Szolgáltatási paletta bővítése– Új célcsoportok– Partnerkapcsolatok– Ügyfélélegedettségs-mérés– Képzések– Informatikai infrastruktúra-fejlesztés– Minőségbiztosítási rendszer bevezetése, kiterjesztése a teljes szakkönyvtári tevékenységre– Szakmai rendezvények	Veszélyek <ul style="list-style-type: none">– Megoldatlan eszközamortizáció– Költségvetési forráshiány– Kezelhetetlen munkateher, stressz– Állandó időhiány– Súlypontok kiegyensúlyozatlansága (adminisztráció)

Előzmények

A szakkönyvtár jogelődjei az 1896-ban alapított Magyar Királyi Szabadalmi Hivatal, illetve a Magyar Királyi Szabadalmi Bíróság, majd az Országos Találmányi Hivatal és a Magyar Szabadalmi Hivatal szolgáltató részlegei voltak. A kezdeti évtizedekben csak gyűjtő és nyilvántartó tevékenység zajlott, a nyilvánosság számára állománya korlátozottan volt elérhető. A tudatos állományalakításnak és a korszerű infrastruktúrának köszönhetően a könyvtár 1994 óta áll nyilvános szolgáltatásokkal az érdeklődők rendelkezésére. Gyűjti, rendszerezi, feldolgozza, tárolja, szolgáltatja és a nyilvánosság számára elérhetővé teszi a szellemi tulajdon-védelemmel és határterületeivel kapcsolatos dokumentumokat, illetve közvetíti az ezzel kapcsolatos információkat. A szabadalmi és használatiminta-oltalmi dokumentumok tekintetében kötelempéldány megőrző szerepet lát el. Tagja az Európai Szabadalmi Hivatal által koordinált PATLIB (*PATent LIBrary*) hálózatnak, a Magyar Könyvtárosok Egyesületének és az Informatikai és Könyvtári Szövetségnek. Küldetésnyilatkozatával összhangban hatékony információközvetítéssel járul hozzá a szellemi tulajdon-védelmi kultúra terjesztéséhez és az iparjogvédelmi és szerzői jogi tájékozottság erősítéséhez.

A stratégia pillérei

A stratégia a következő normatív dokumentumokat figyelembe vételével határozza meg a céljait:

- a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. tv.,
- a hatályos szellemi tulajdon-védelmi jogszabályok, amelyek – egyebek mellett – meghatározzák a hivatal feladat- és hatáskörét,
- a hivatal alapító okirata,
- a hivatal Szervezeti és Működési Szabályzata,
- a hivatal minőség- és információbiztonsági politikája.

A szakkönyvtár stratégiai terve segítségével irányt kívánunk mutatni a könyvtár következő öt évre szóló szakmai tervei, szolgáltatásai, illetve a vonatkozó jogszabályok előírásai szerint elvégzendő feladatai tekintetében. A hivatal 2011 januárjától az iparjogvédelmi- és szerzői jogi hatósági vizsgálatokat, valamint a dokumentációs, információs, oktatási és térítéses szolgáltatói tevékenységét az ISO 9001:2008 és az ISO/IEC 27001:2005 szabványok szerint tanúsított rendszerben végzi, így a stratégiai dokumentum összeállításakor az említett dokumentumok követelményei is alkalmazásra kerültek.

Elvárások

A hagyományos könyvtári szerep(vállalás) alapvető változáson megy át. A használók elvárásai, virtuális könyvtárhasználati szokásai, az információhoz jutás módszerei, a tartalmakat jogszerűen közvetítő digitális dokumentumok és források tömeges megjelenése új kihívás elé állítja a könyvtárakat. Az új technológiák megismerése és szakszerű használata, illetve a birtokolt kompetenciák célzott átadása nemcsak a közművelődési, hanem a szakkönyvtári feladatellátásban is kulcsfontosságú momentum. Ezeket a feladatokat kell párhuzamosan ellátni, egyrészt a hivatali munkatársak hatósági munkavégzéséhez szükséges igények kielégítésével, másrészt a nyilvánosság számára nyújtott, minél magasabb színvonalú szolgáltatások biztosításával.

Küldetésnyilatkozat

A hivatal küldetésének tekinti Magyarország gazdasági növekedésének elősegítése érdekében a szellemi tulajdon korszerű eszközrendszerének működtetését, a nemzeti tudásbázis és a kulturális vagyon hatékony védelmét, a kreativitás és az innováció felkarolását, a versenyképesség növelését, valamint a munkahelyteremtés támogatását.

A szakkönyvtár küldetése, hogy:

- szolgáltatásaival elősegítse a hiteles szellemi tulajdon-védelmi információszerzést és az iparjogvédelmi tájékozottság erősítését;
- szakszerűen, a mindenkori igényeket figyelembe véve gyűjtse, tartalmilag alaposan tárja fel, körültekintően rendszerezze, őrizze meg és szolgáltatassa az iparjogvédelemmel és a szerzői joggal kapcsolatos dokumentumokat;
- működjön közre a hivatali tevékenységi körébe tartozó feladatok hatékony ellátásában;
- tudatos, pontos és teljes körű információközvetítéssel járuljon hozzá a szellemi tulajdon-védelmi kultúra népszerűsítéséhez;
- aktív közreműködéssel, elhivatottan segítse a könyvtárhasználókat az iparjogvédelmi és szerzői jogi ismeretek megszerzésében.

Célkitűzések

- papíralapú kötelezpéldányok teljes körű gyűjtése és megőrzése a magyar szabadalmi és használatiminta-oltalmi dokumentumok tekintetében,
- iparjogvédelmi dokumentumok digitalizálása,
- az adatok és információk rendszeres kontrollja,
- az olvasószolgálati tevékenység, mint munkafolyamat ISO alapú leképezése,
- a formális tudásmegosztó csatornák aktív használata,
- külső és belső ügyfélelégedettség-mérés,
- kompetenciák megtartása, fejlesztése
- az infrastruktúra fejlesztése,
- állományvédelem, restaurálás,
- a szakkönyvtári szervezeti és működési szabályzat, valamint a könyvtárhasználati szabályzatok megújítása,
- gyűjtőköri szabályzat készítése,
- csatlakozás a könyvtári szakmai szervezetekhez.

Kulcsterületek

A stratégia a belátható jövőkép megtervezésének fontos eszköze, célja a szervezet célkitűzéseinek rögzítése. Ugyanakkor aktuális helyzetelemzés, elkötelezett állásfoglalás és proaktív szándéknyilatkozat, amely meghatározza a sikeres megvalósítás szakmai eszközeit:

- Rendszerelvű szemléletmód.
- Folyamatosság.
- Színvonal.
- Nyitott, rugalmas, gyors reakció(k).
- Tudásfrissítés.
- Kultúraközvetítés.

Jövőkép 2013 – 2018

A szakkönyvtár olvasószolgálati tevékenységének perspektíváit – alapvetően és meghatározóan – a személyre szabott tájékoztatási gyakorlat fogja jellemezni.

Az információfeldolgozást és –szolgáltatást a hatékonyság, az informatikai infrastruktúrát a megbízhatóság, a korszerűség, valamint a folyamatos rendelkezésre állás határozza majd meg.

Az egyedülálló dokumentum-gyűjtemény és a szolgáltató részlegek ún. egyablakos kialakítása az átfogó, mindenre kiterjedő kutatási lehetőségek létrehozásának alapkövét jelenti majd.

Az unikális gyűjtemény és a nyilvános szakkönyvtári státusz biztosítja, hogy az érdeklődők jóval szélesebb köre számára legyen természetes a magyar és nemzetközi szellemi tulajdon-védelmi kultúra forrásainak megismerése.

Lehetőséget és módot fogunk találni arra, hogy felkeltsük olvasóinkban az igényt az önálló kutatás lépéseinek elsajátítására, beleértve a digitális írástudás e speciális területen való oktatását és alkalmazását is.

Prioritásnak tekintjük, hogy a szakkönyvtár olyan releváns, értéknövelt szolgáltatások kialakítására és nyújtására legyen képes a 2018. évre, amelyek biztosíthatják a hazai és a nemzetközi iparjogvédelmi és szerzői jogi információkhoz való akadálytalan hozzáférést.

Budapest, 2012. október

